

Jord- och skogsbruksministeriet

GEMENSAMMA FISKERIPOLITIKENS KONTROLL OCH INSPEKTIONER ÅRSRAPPORT 2025

Årsrapport om kontrollen av den Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitiken 2025, inklusive minimikraven enligt artikel 93b i rådets förordning (EG) nr 1224/2009

Innehåll

Inledning	3
År 2025 i korthet	4
1 Lagstiftning	4
1.2 Europeiska unionens lagstiftning	4
1.2 Nationella bestämmelser	5
2. Verksamhetsmiljö	5
2.1 Fiskets lokalisering och tidsmässiga fördelning år 2025	5
2.2. Landningarnas struktur och deras betydelse för kontrollen år 2025	7
3. Organisation och genomförande av kontrollen	8
3.1 Riskbedömning	8
3.2 Kontrollmyndigheter och ansvarsfördelning	9
3.3 Resurser	10
3.3.1 Materiel	10
3.3.2 Personal	10
3.3.3 Utbildning	11
3.4 Administrativ kontroll, anmälningar och registerförvaltning	11
4. Genomförd kontroll och inspektioner	12
5. Överträdelser och allvarliga överträdelser	15
BILAGOR	16

Inledning

Enligt artikel 3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har unionen exklusiv behörighet i fråga om bevarandet av marina biologiska resurser som en del av den gemensamma fiskeripolitiken. Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken¹, rådets kontrollförordning² samt kommissionens rättsakter utgör huvuddelen av den rättsliga ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och dess kontrollsystem. Målet är ett miljömässigt hållbart, ekonomiskt livskraftigt och socialt ansvarsfullt fiske inom Europeiska unionen.

En medlemsstat får vidta nationella åtgärder för att bevara fiskbestånden i unionens vatten när åtgärderna riktar sig till fiskefartyg som för medlemsstatens flagg eller till aktörer som är etablerade inom dess territorium. Åtgärderna ska vara förenliga med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och minst lika stränga som de åtgärder som föreskrivs i unionsrätten. Medlemsstaterna är dessutom skyldiga att säkerställa att reglerna för den gemensamma fiskeripolitiken övervakas effektivt.

Jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsregering fastställde i mars 2021 den nationella kontrollstrategin för den gemensamma fiskeripolitiken för perioden 2021–2027. Enligt strategin utgör ett fullständigt genomförande av Europeiska unionens lagstiftning i Finland den centrala utgångspunkten för kontrollen. Strategin kompletteras av en årlig nationell kontrollplan som innehåller en detaljerad redogörelse för riskanalysen samt för hur målen och resurserna fördelas. Årsplanen utarbetas i enlighet med artikel 93a i rådets kontrollförordning och med beaktande av kommissionens genomförandebeslut om särskilda kontroll- och inspektionsprogram (Specific Control and Inspection Programme, SCIP)³.

De viktigaste fiskbestånden och fiskena inom Europeiska unionen förvaltas genom fleråriga planer som innehåller mål för beståndsvården samt begränsningar av fångster och fiskeansträngning. För fiskefartyg som för Finlands flagg gäller en flerårig plan som omfattar bestånden av torsk, strömming och vassbuk i Östersjön⁴.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2842⁵ reformerar och moderniserar fiskerikontrollen särskilt i fråga om digital rapportering, riskbaserad kontroll och påföljdssystemet. Den ändrade förordningen tillämpas stegvis från och med år 2024.

Enligt Finlands grundlag har Åland självstyrelse. Enligt självstyrelselagen för Åland hör lagstiftningen om fiske, registrering av fiskefartyg och styrningen av fiskerinäringen till landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapet ansvarar självständigt även för kontrollen av den gemensamma fiskeripolitiken. Endast Gränsbevakningsväsendet har behörighet att övervaka fisket både i Fastlandsfinlands och Ålands havsområden.

År 2025 ansvarade NTM-centralen i Egentliga Finland och Ålands landskapsregering inom sina respektive områden för fiskerikontrollen och kvotuppföljningen. Det kommersiella fisket till havs övervakades av NTM-centralen i Egentliga Finland, Ålands landskapsregering och Gränsbevakningsväsendet. Därutöver övervakade NTM-centralen och Ålands landskapsregering landningar av fångster, förstahandsförsäljning av fisk samt transporter.

I artikel 93b i kontrollförordningen föreskrivs att medlemsstaterna årligen ska lämna en rapport till kommissionen om föregående års kontroll- och inspektionsverksamhet. Syftet med rapporteringen är att följa upp genomförandet av kontrollsystemet och bedöma dess effektivitet. I kommissionens

genomförandeförordning (EU) 2025/2196 fastställs de minimiuppgifter som medlemsstaterna ska redovisa i årsrapporten.

I denna första årsrapport från Finland beskrivs och utvärderas genomförandet av kontrollen mer omfattande än vad som följer av de minimikrav som anges i genomförandeförordningen.

År 2025 i korthet

Kontroll- och inspektionsverksamheten präglades av ett riskbaserat tillvägagångssätt och ett fullständigt genomförande av unionens kontrollagstiftning. Elektroniska rapporterings- och övervakningssystem utnyttjades i stor utsträckning, och informationsutbytet mellan kontrollmyndigheterna utvecklades ytterligare. Verksamhetens viktigaste fokusområden var särskilt riktigheten i fångstrapporteringen, kontroll av landningar samt uppföljning av kvoter.

Kontrollgruppen för den gemensamma fiskeripolitiken vid NTM-centralen i Egentliga Finland uppnådde de kvantitativa kontrollmålen för 2025. Totalt genomfördes 213 landningsinspektioner. Inspektionsgraden för landningstillfällen var 6,05 % och motsvarade 7,46 % av den totala landade fångstmängden.

Finland var aktiv i EU:s kontrollsamarbete. Kontrollgruppen deltog i Östersjöns gemensamma kontrollprogram (JDP) tre gånger genom inspektörsutbyten till Europeiska fiskerikontrollbyråns (EFCA) patrullfartyg, koordinationscenter samt till Estland. EFCA:s riskanalysworkshop inom JDP hölls i Helsingfors i juni 2025. I november ordnades i Åbo ett tvådagars seminarium för inspektörer i Östersjöområdet.

NTM-centralen ordnade informationsmöten för fiskare om ändringarna i kontrollförordningen på tre orter: Ii och Taivassalo på finska samt Vasa på svenska.

1 Lagstiftning

1.2 Europeiska unionens lagstiftning

Bevarandet av marina biologiska resurser som en del av den gemensamma fiskeripolitiken hör till Europeiska unionens exklusiva behörighet. Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken är direkt tillämplig rätt i Finland, och nationell lagstiftning kan antas endast i den utsträckning som uttryckligen tillåts i unionsrätten.

Regelverket för kontrollen av den gemensamma fiskeripolitiken inom Europeiska unionen grundar sig på flera kompletterande rättsakter, av vilka den viktigaste är rådets kontrollförordning (EG) nr 1224/2009. Förordningen kompletteras av kommissionens genomförandeakter och delegerade akter.

Ett annat centralt regelkomplex utgörs av rådets förordning (EG) nr 1005/2008 om förebyggande av olagligt, orapporterat och oreglerat fiske samt kommissionens förordning (EG) nr 1010/2009 som kompletterar denna. Dessa rättsakter utgör unionens system för bekämpning av IUU-fiske.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2842 moderniseras kontrollsystemet särskilt genom att främja digitalisering, harmoniserade rutiner och effektivare kontroll. Förordningen offentliggjordes den 20 december 2023 och trädde i kraft den 9 januari 2024. Tillämpningen sker stegvis.

Bland de förändringar som trädde i kraft före 2025 är de viktigaste de skärpta bestämmelserna om tillåtna avvikelser i uppskattning av fångstens artsammansättning till havs. Dessutom har genom-

förändret särskilt främjats genom kommissionens genomförandeakter och delegerade akter samt genom nationella förberedelser.

De centrala reformerna, såsom omfattande elektronisk rapportering och fullständig spårbarhet, kommer huvudsakligen att börja tillämpas under åren 2026–2028.

År 2025 antog kommissionen en ny genomförandeförordning (EU) 2025/2196⁶ och en delegerad förordning (EU) 2025/1766⁷, vilka kompletterar det reformerade kontrollsystemet och som huvudsakligen ska tillämpas från och med den 10 januari 2026. Under rapportåret tillämpades fortfarande kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011⁸.

1.2 Nationella bestämmelser

Den unionsrättsliga lagstiftningen om den gemensamma fiskeripolitiken kompletteras i Finland genom nationella bestämmelser som genomför unionsrätten samt fastställer myndigheternas uppgifter och befogenheter i fråga om kontrollen av fisket.

De nationella bestämmelserna ska vara förenliga med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och minst lika stränga som Europeiska unionens lagstiftning.

Enligt självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller fiskeri. Genomförandet och kontrollen av reglerna inom den gemensamma fiskeripolitiken sker på Åland i samarbete med rikets myndigheter i enlighet med särskilda bestämmelser och överenskommelser.

De nationella bestämmelserna och de administrativa arrangemangen utgör tillsammans med Europeiska unionens lagstiftning en helhet som möjliggör ett effektivt genomförande, en effektiv kontroll samt ett effektivt påförande av sanktioner inom den gemensamma fiskeripolitiken i Finland.

En förteckning över den nationella lagstiftning som är relaterad till kontrollen av den gemensamma fiskeripolitiken finns i bilaga I.

2. Verksamhetsmiljö

Kontrollen av den gemensamma fiskeripolitiken genomfördes i en verksamhetsmiljö som påverkades bland annat av fastställda kvoter, fiskbeståndens tillstånd, naturförhållanden, fiskets omfattning, bränslekostnader, efterfrågan på fisk samt störningar orsakade av sälar och skarvar. Beaktandet av dessa faktorer utgjorde grunden för den riskbaserade planeringen av kontrollen och en ändamålsenlig fördelning av kontrollresurserna.

2.1 Fiskets lokalisering och tidsmässiga fördelning år 2025

Det kommersiella fisket i Finlands havsområde är starkt koncentrerat till ett fåtal pelagiska arter. År 2025 uppgick den totala fångsten från havet för Finlands kommersiella fiskare till cirka 89 miljoner kilogram, av vilken 93 procent huvudsakligen bestod av strömming och vassbuk fångad med trål. Strömmingen utgjorde klart den största delen av fångsten, över 80 procent av totalmängden.

Europeiska unionens råd fastställer årligen fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och havsområden. År 2025 reglerades Finlands fiskemöjligheter i Östersjön genom rådets förordning (EU) 2024/2903, som omfattade strömming, vassbuk, lax och torsk. Finlands slutliga kvoter avviker från de kvoter som fastställs i rådets förordning, eftersom de påverkas av kvotbyten mellan medlemsstater, överföringar av

kvoter mellan år samt den så kallade flexibilitetsmekanismen på 9 procent mellan strömming och vassbuk.

Finlands fiskekvoter 2025

Kvotområde	Ursprunglig kvot (Rådets förordning (EU) 2024/2903)	Slutlig kvot	Rapporterad mängd	Utnyttjandegrad
Strömming, Östersjöns huvudbassäng och Finska viken	18 395 000 kg	18 102 977 kg	18 049 066 kg	99,7 %
Strömming, Bottniska viken	54 476 000 kg	60 082 026 kg	55 849 340 kg	93,0 %
Vassbuk	7 203 000 kg	8 407 000 kg	8 407 000 kg	100,0 %
Torsk	8 000 kg	33 000 kg	12 889 kg	39,1 %
Lax, Östersjöns huvudbassäng och Bottniska viken	8 989 st	8 989 st	7 857 st	87,4 %
Lax, Finska viken	9 104 st	10 108 st	5 088 st	50,3 %

Det pelagiska fisket koncentrerades till Bottenhavet och de norra delarna av Östersjöns huvudbassäng. Bottenhavet var det viktigaste fångstområdet för strömming, där fångsten uppgick till 54 448 ton, det vill säga cirka 75 procent av landets totala strömmingfångst.

Strömming fiskades också i Skärgårdshavet, i den norra delen av huvudbassängen, i Finska viken och i Bottenviken. Fångsten av vassbuk koncentrerades till de norra delarna av huvudbassängen samt Bottenhavet och Finska viken.

Utöver kvoterade arter omfattade det pelagiska fisket bland annat nors, storspigg samt i Bottenviken även siklöja. Nors fångades huvudsakligen i Skärgårdshavet och Bottenhavet vid ryssjefiske samt som bifångst vid trålfiske.

Fångster av arter som omfattas av kvotförordningen (EU) 2024/2903 (1 000 kg).

Område (ICES)	Strömming	Vassbuk	Lax	Torsk
Skärgårdshavet och norra huvudbassängen (29)	12 370	3 083	8	13
Bottenhavet (30)	54 448	2 605	10	0
Bottenviken (31)	1 083	0	29	0
Finska viken (32)	3 923	3 070	29	0
Huvudbassängen (25–28)	1 069	655	0	0
Totalt	72 893	9 413	76	13

Det pelagiska kvotfisket var år 2025 beroende av ett relativt litet antal aktörer. Under året utnyttjades trålkvoterna för Bottniska viken av 22 aktörer, kvoterna för Östersjöns huvudbassäng och Finska viken av 20 aktörer samt kvoten för vassbuk i Östersjön av 17 aktörer. Antalet aktiva trålfartyg uppgick till cirka 20. Koncentrationen av verksamheten till ett begränsat antal aktörer underlättade inriktningen av kontrollen, särskilt i fråga om pelagiskt fiske, landningar och fångstrapportering.

Säsongerna för det pelagiska fisket och laxfisket inföll huvudsakligen vid olika tidpunkter. Detta underlättade en planmässig fördelning av kontrollresurserna både till kontrollen till havs och till övriga delar av fiskerinäringens värdekedja. Den nationella kontrollstrategin betonar att kontrollen ska riktas till objekt med hög risk.

De viktigaste icke-kvoterade arterna inom kustfisket var sik, abborre, gös, braxen, mört och gädda. Kustfisket koncentrerades till Bottenhavet, Skärgårdshavet och Bottenviken, och den regionala fördelningen mellan arterna var tydlig. Laxfisket koncentrerades till Bottenviken och Finska viken, fisket efter havsöring till Kvarken, Bottenhavet och Finska viken, gösfisket till Skärgårdshavet och Finska viken samt sikfisket till Bottenviken och Kvarken. Abborre fiskades allmänt i hela Bottniska viken, medan braxen främst fångades i Kvarken och Skärgårdshavet.

Även utnyttjandet av laxkvoterna beskrev fiskets regionala struktur och aktörsstruktur. Under år 2025 utnyttjades laxkvoten för Östersjöns huvudbassäng och Bottniska viken av sammanlagt 119 kommersiella fiskare, medan laxkvoten för Finska viken utnyttjades av 31 fiskare. Nyttjandegraden för kvoterna förblev dock relativt låg.

På grund av det svaga tillståndet hos torskbestånden var torskfisket fortfarande starkt begränsat genom regleringen av fiskemöjligheterna i Östersjön år 2025. Torskfisket begränsades till ett vetenskapligt fiske i åländska vatten. Verksamheten var tillståndspliktig, och fisketillstånden innehöll strikta villkor bland annat beträffande landning av fångster.

2.2. Landningarnas struktur och deras betydelse för kontrollen år 2025

De tidsmässiga och regionala variationerna i fisket återspeglades också i den varierande användningsgraden av hamnar och landningsplatser, särskilt inom trålfisket. År 2025 uppgick den totala mängden fångst som landades i Finland till cirka 66 miljoner kilogram. Jämfört med år 2024 ökade den mängd fångst som landades i Finland med över 30 miljoner kilogram. Samtidigt minskade antalet hamnar som användes, vilket tyder på att landningsverksamheten koncentrerades i högre grad än tidigare.

År 2025 fanns det åtta hamnar i Finland där mer än en miljon kilogram fångst landades. Nystad har redan under en längre tid varit den klart största hamnen, medan Tuomarainen och Kasnäs vanligen följer därefter. Hamnarnas användningsgrad varierar dock tidvis avsevärt.

Landningar i finländska hamnar, kg

	2023	2024	2025
Största hamnarna (8)	59 830 907	49 694 793	62 836 550
Övriga hamnar och landningsplatser	6 215 449	5 521 475	3 320 504
Landningar totalt	66 046 356	55 216 268	66 157 054

Finländska fiskefartyg landar också sina fångster i andra medlemsstater inom Europeiska unionen. År 2025 landade fartyg som för Finlands flagg fångster i Sverige, Estland och Danmark. En femtedel av strömmingsfångsten och över hälften av vassbukfångsten landades utomlands.

Landningarna av pelagiska arter var volymmässigt stora och koncentrerade till ett fåtal hamnar, vilket möjliggjorde en effektiv inriktning av kontrollen till de landningsplatser där inspektionernas genomslag var störst. Landningarna inom det småskaliga kustfisket var däremot fördelade på många landningsplatser längs kusten, vilket ökade de praktiska utmaningarna för kontrollen och underströk betydelsen av regional täckning.

Till den regionala spridningen av landningsverksamheten bidrar det stora antalet små fiskefartyg. På Åland och i Fastlandsfinland fanns det år 2025 registrerat över 3 000 fartyg med en längd på mindre än 10 meter samt 123 fartyg i längdklassen 10–12 meter. En del av fartygen var passiva och lämnade inga fångstanmälningar alls. Många fiskare har dessutom flera fartyg som används omväxlande i fisket. Till helheten hör också fenomenet att personer registrerar sig som kommersiella fiskare utan att i praktiken bedriva kommersiellt fiske.

I Fastlandsfinland fanns det år 2025 registrerat 1 908 kommersiella fiskare inom havsfisket, men fångstanmälningar lämnades endast av 660 fiskare, det vill säga 35 procent av de registrerade fiskarna.

Strukturen på landningsverksamheten år 2025 visar att kontrollens viktigaste inspektionsmässiga fokusområden fortfarande var de stora landningsvolymerna av pelagiska arter och koncentrationen av dessa till ett fåtal hamnar. Samtidigt krävde kustfiskets spridda landningsplatser samt de internationella landningskedjorna en flexibel och kunskapsbaserad kontroll.

3. Organisation och genomförande av kontrollen

3.1 Riskbedömning

Kontrollen av fisket i Finland bygger på en riskbaserad metod, vars syfte är att identifiera de centrala riskerna i fiskeriverksamheten och rikta kontrollresurserna till de verksamheter där sannolikheten för överträdelser och deras konsekvenser är störst. Riskbaserad inriktning utgör en central utgångspunkt i den nationella kontrollstrategin för den gemensamma fiskeripolitiken, och unionens kontrollsystem omfattar kontroll genom hela produktionskedjan, från fiske till landning, transport och marknadsföring.

År 2025 styrde den riskbaserade kontrollmodellen planeringen och genomförandet av fiskerikontrollen. NTM-centralen i Egentliga Finland genomförde riskbedömningar för olika fisken, vilka grundade sig på aktuell fiskeriverksamhet, uppgifter om fångster och landningar, fartygens positions- och övervakningsuppgifter (VMS och AIS), tidigare kontrollobservationer samt fiskarter och fiskemetoder med hög risknivå. Aktuella uppgifter om fisket jämfördes systematiskt med tidigare inspektionsresultat för att identifiera avvikelser och inkonsekvenser. I unionens reformerade kontrollsystem betonas digital rapportering, validering av uppgifter och riskbaserad kontroll, vilket stöder detta tillvägagångssätt.

På basis av riskbedömningen identifierades flottsegment med hög risknivå som blev föremål för förstärkt kontroll. Kontrollåtgärder riktades särskilt till övervakning till havs, hamninspektioner samt kontroll av handlingar och informationssystem.

Riskhanteringen stöddes genom veckovisa roll call-möten med deltagare från NTM-centralen i Egentliga Finland, Gränsbevakningsväsendet och Ålands landskapsregering. Vid mötena upprättades en aktuell lägesbild över aktiva fartyg och fiskerisektorer samt fastställdes veckans inspektionsobjekt.

Vid den årliga planeringen beaktades dessutom Europeiska fiskerikontrollbyråns regionala riskbedömning för Östersjön, och NTM-centralen deltog i EFCA:s årliga arbete med utvärdering och utveckling av riskhanteringen tillsammans med andra kustmedlemsstater runt Östersjön. EFCA stöder medlemsstaternas kontrollverksamhet genom att samordna kontrollen och utveckla ett riskbaserat tillvägagångssätt inom de regionala kontrollprogrammen.

Det riskbaserade tillvägagångssättet förbättrade kontrollens planmässighet och möjliggjorde att resurserna riktades till de aktörer, fartyg och fiskemetoder där kontrollens genomslag var störst.

3.2 Kontrollmyndigheter och ansvarsfördelning

Kontrollen av den gemensamma fiskeripolitiken i Finland bygger på en tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheterna, där uppgifterna är fördelade mellan strategisk, regional och operativ nivå. Syftet med kontrollen är att säkerställa att fiskeriverksamheten bedrivs lagenligt och att fiskresurserna utnyttjas på ett hållbart sätt i enlighet med målen för den gemensamma fiskeripolitiken.

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för den allmänna styrningen, samordningen och utvecklingen av kontrollen av efterlevnaden av den gemensamma fiskeripolitiken. Ministeriet samordnar också insamling, behandling, verifiering och rapportering av uppgifter om fiskeriverksamheten till Europeiska kommissionen, Europeiska fiskerikontrollbyrån och andra medlemsstater.

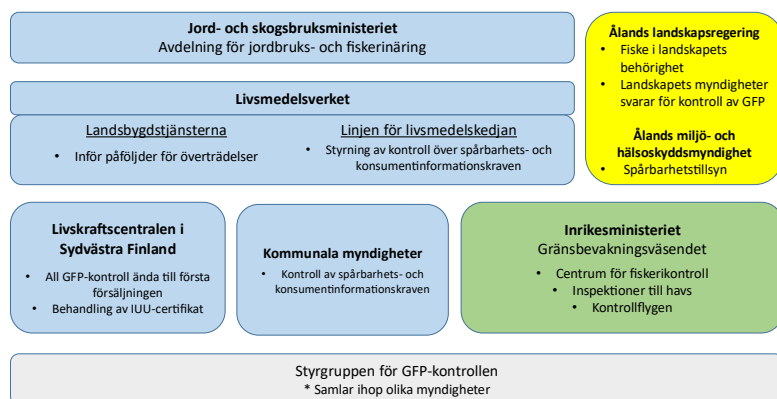
Gränsbevakningsväsendet ansvarar för verksamheten vid Fiskeriövervakningscentralen, som är placerad i anslutning till ledningscentralen vid Västra Finlands sjöbevakningssektion. Gränsbevakningsväsendet upprätthåller en kontinuerlig operativ lägesbild över havsområdet, inklusive fiskefartygens rörelser och verksamhet. Gränsbevakningsväsendet tillhandahåller information till stöd för kontrollen om avvikelser i fartygens beteende och i informationssystemens funktion. Under rapportåret försvårades kontrollen emellertid av tekniska problem som påverkade tillgängligheten av VMS-uppgifter.

Gränsbevakningsväsendet deltog dessutom i övervakningen av laxfisket genom att kontrollera fiskeredskap i havsområdena samt genom att observera verksamheten med hjälp av luftövervakning, bland annat med flygplan och helikoptrar. Vid kontrollen utnyttjades även landbaserad övervakningsinfrastruktur, såsom radar- och kamerasystem. Vid behov deltog Gränsbevakningsväsendet också i Europeiska unionens gemensamma kontrollinsatser, såsom MMO-operationer (Multipurpose Maritime Operation) och Europeiska sjösäkerhetsbyråns (EMSA) RPAS-operationer i Östersjön.

NTM-centralen i Egentliga Finland ansvarade för inspektioner av landningar och förstahandsförsäljning i hamnarna i Fastlandsfinland samt för omfattande administrativ kontroll med anknytning till fisket. Centralen deltog dessutom i Europeiska unionens gemensamma kontrollkampanjer samt i verksamheten inom Joint Deployment Plan (JDP), som samordnas av Europeiska fiskerikontrollbyrån.

Den operativa kontrollen och den administrativa uppföljningen kompletterade varandra så att efterlevnaden av fiskeribestämmelserna kunde övervakas effektivt genom hela fiskerinäringens värdekedja. Samarbetet och informationsutbytet mellan myndigheterna var centrala faktorer för att säkerställa kontrollens effektivitet.

Organisationerna inom GFP-kontrollen och deras uppgifter i Finland.

3.3 Resurser

Kontrollen av fisket enligt den gemensamma fiskeripolitiken bygger på en ändamålsenlig och riskbaserad fördelning av personal-, materiel- och informationssystemresurser. Vid planeringen och användningen av resurserna beaktas fiskets regionala och tidsmässiga fördelning, de olika fiskemetodernas särdrag samt kontrollens prioriteringar.

De centrala aktörerna inom kontrollen, särskilt NTM-centralen i Egentliga Finland och Gränsbevakningsväsendet, fördelade sina resurser självständigt i enlighet med sina respektive befogenheter och ansvarsområden. Samordningen av resurserna stöddes genom samarbete mellan myndigheterna, och kontrollmyndigheternas samarbetsgrupp sammanträdde tre gånger före inledningen av varje fiskesäsong. Vid mötena bedömdes kontrollbehoven inför den kommande säsongen, de tillgängliga resurserna samordnades och kontrollens prioriteringar preciserades.

Vid fördelningen av resurser betonas flexibilitet, så att kontrollen kan riktas till de för tillfället mest aktiva fiskemetoderna, områdena och tidpunkterna. Detta stöder kontrollens effektivitet särskilt i de verksamheter där behovet av kontroll bedöms vara störst.

3.3.1 Materiel

Mot bakgrund av begränsade resurser och kravet på kostnadseffektivitet har NTM-centralen i Egentliga Finland minskat sitt eget fartygsbeståndet. Fiskerikontrollen till havs bygger numera i hög grad på ett nära samarbete mellan Gränsbevakningsväsendet, NTM-centralen och Ålands landskapsregering.

Myndigheternas materieltyper och användningsgrad

	NTM EgFin		GBV*		NTM Lappland		ÅLR	
Materieltyp	Antal	Användning	Antal	Användning	Antal	Användning	Antal	Användning
Bil	5	> 50 %	0		1	< 50 %	1	< 50 %
Bevakningsfartyg			10	< 50 %				
Patrullbåt	3	> 50 %	19	< 50 %	4**	> 50 %	1	< 50 %
Flygplan			1	< 50 %				
Helikopter			2	< 50 %				
Drönare	1	> 50 %	19	< 50 %				

Användning: Materielens användningsgrad inom fiskerikontrollen: 100 %, > 50 % eller < 50 %.

*Gränsbevakningsväsendets siffror beskriver inte materiel som aktivt används inom GFP-kontrollen, utan materiel som vid behov står till förfogande.

**Lapplands NTM-centrals båtar och kajaker står till NTM-centralen i Egentliga Finlands förfogande i Torne älvs mynning, särskilt i samband med laxtillsynen.

3.3.2 Personal

Antal anställda och årsverken efter uppgiftstyp.

Uppskattad resursinsats	JSM		NTM EgFin		GBV		ÅLR	
Uppgiftstyp	Antal	åa	Antal	åa	Antal	åa	Antal	åa
Fältkontroll	-	-	11	4	60		2	0,2
Administrativ kontroll, inkl. FÖC	-	-	10	5		1	1	0,8
Ledning, stöd och utveckling	4	3	7	1,5			2	0,4
Påföljdsförfarande	-	-	1	0,1			1	0,1
Totalt	4	3	17	11			3	1,5

OBS! Personaluppgifterna kan inte summeras direkt mellan organisationerna, eftersom samma person kan delta i flera olika uppgiftstyper. Därför gäller inte att Totalt = summan av antalet personer.

3.3.3 Utbildning

Personal som arbetar med kontroll deltog i när- och distansutbildningar som anordnades av Europeiska fiskerikontrollbyrån.

Nationell utbildning ordnades särskilt med anledning av genomförandet av revideringen av kontrollförordningen inom den gemensamma fiskeripolitiken. Syftet med utbildningen var att säkerställa att kontrollmyndigheterna har uppdaterad kompetens för att tillämpa den föränderliga regleringen samt de ändrade förfarandena och kontrollmetoderna.

3.4 Administrativ kontroll, anmälningar och registerförvaltning

Kontrollen inom den gemensamma fiskeripolitiken bygger till stor del på de anmälningar som aktörerna lämnar in samt på de register som förs av myndigheterna. Fiskeloggböcker, anmälningar om kustfiske, landningsdeklarationer och försäljningsnotor utgör den centrala informationsgrunden för den administrativa kontrollen, kvotuppföljningen och den riskbaserade inspektionsverksamheten. Anmälningsvolymerna beskriver också omfattningen av den administrativa kontrollen och det informationsunderlag på basis av vilket inspektionerna riktas.

Inkomna anmälningar	2023	2024	2025
Fiskeloggböcker, elektroniska	1 497	1 270	1 520
Fiskeloggböcker, på papper	822	817	1 026
Fiskeloggböcker, totalt	2 319	2 087	2 546
Landningsdeklarationer, elektroniska	1 149	1 016	1 138
Landningsdeklarationer, på papper	698	710	907
Landningsdeklarationer, totalt	1 847	1 726	2 045
Fångstanmälningar inom kustfisket, elektroniska	4 255	3 945	4 197
Fångstanmälningar inom kustfisket, på papper	2 683	2 421	2 415
Fångstanmälningar inom kustfisket, totalt	6 938	6 366	6 612
Avräkningsnotor och övertagandedeklarationer, elektroniska	13 573	15 385	15 121
Avräkningsnotor och övertagandedeklarationer, på papper	939	858	813
Avräkningsnotor och övertagandedeklarationer, totalt	14 512	16 243	15 934

Genomförandet av kontrollen förutsätter aktuella register över fiskefartyg, kommersiella fiskare och förstahandsuppköpare. Registerförvaltningen utgör en central del av kontrollens administrativa grund, eftersom registren möjliggör identifiering av aktörerna, riskbaserad inriktning av kontrollen samt tillämpning av regelverket i praktiken.

Registreringsärenden	2023	2024	2025
Fiskefartyg i havsområdet (registreringar, avregistreringar och korrigeringar)	309	292	345
Insjöfartyg (Fastlandsfinland)	74	76	83
Kommersiella fiskare (Fastlandsfinland)	579	1 285	1 268
Förstahandsuppköpare	22	28	20

Bekämpningen av olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU-fiske) grundar sig på rådets förordning (EG) nr 1005/2008, genom vilken ett fångstcertifikatsystem har inrättats för fiskeriprodukter som importeras från tredjeländer och, i vissa situationer, exporteras till tredjeländer. Genom ett vederbörligen validerat fångstcertifikat visas att fisken har fångats i enlighet med gällande fiskeribestämmelser.

Vid import bifogas fångstcertifikatet till tullklareringshandlingarna, och för bearbetade produkter kan även ett bearbetningsintyg som har validerats av myndigheterna i tredjelandet krävas. Vid export valideras fångstcertifikatet i Finland när tredjelandet kräver det eller när produkten är avsedd att senare återinföras på unionsmarknaden.

I Finland användes ännu år 2025 det nationella elektroniska IUU-systemet för inlämning och handläggning av handlingar. Från och med 2026 ska handlingarna lämnas in och behandlas elektroniskt i CATCH-systemet, som har utvecklats av Europeiska kommissionen.

Handlagda dokument, st	2023	2024	2025
Fångstcertifikat för import	1 381	1 684	2 026
Fångstcertifikat för export	2	14	38
Bearbetningsintyg för import	272	321	408

4. Genomförd kontroll och inspektioner

Kontrollen enligt den gemensamma fiskeripolitiken omfattade år 2025 hela fiskerinäringens värdekedja. Kontrollen och inspektionerna omfattade fiske till havs, landning av fångster i hamnar, transporter, marknadskontroll samt kontroll av fiskeredskap och fritidsfiske. Syftet med inspektionerna var att säkerställa att fiskeriverksamheten, rapporteringen av fångster, landning, transport och utsläppande på marknaden skedde i enlighet med gällande bestämmelser samt att främja ett hållbart nyttjande av fiskresurserna.

Inspektionerna riktades på riskbaserade grunder till de fiskemetoder, aktörer, fartyg, landningsplatser och tidpunkter där kontrollens betydelse bedömdes vara störst. De fysiska inspektionerna kompletterades med administrativ uppföljning, användning av informationssystem samt en operativ lägesbild. I kontrollen utnyttjades dessutom observationer av fartyg, vilka stödde inriktningen av inspektionerna och skapandet av en samlad lägesbild för kontrollverksamheten.

Kontroller, inspektioner och observationer efter kontrollform år 2025.

	Antal
Kontroller och inspektioner som utförts till havs	14
Kontroller och inspektioner som utförts i hamn/på landningsplatsen	213
Kontroller och inspektioner av marknader	27
Kontroller och inspektioner av transportfordon	12
Kontroller och inspektioner av fiskeredskap till havs	107
Kontroller och inspektioner av fritidsfiske till havs	2

Kontroller och inspektioner som genomfördes till havs riktades mot fiskeredskap och fiskefartyg som bedrev fiske eller därmed sammanhängande verksamhet. Vid inspektionerna övervakades bland annat att fiskeriverksamheten bedrevs lagenligt, att fångsterna hanterades korrekt, att rapporteringsskyldigheterna fullgjordes samt att de handlingar och uppgifter som fanns ombord var korrekta och fullständiga. Kontrollen till havs riktades på riskbaserade grunder särskilt till de fartyg och fiskemetoder där behovet av kontroll bedömdes vara störst.

Kontrollen till havs utgjorde en central del av den samlade kontrollverksamheten, särskilt när inspektionen avsåg pågående fiske eller situationer där efterlevnaden av bestämmelserna inte kunde bedömas enbart genom hamninspektioner eller dokumentkontroller.

Kontroller och inspektioner av fiskeredskap till havs riktades mot redskap som var i bruk, deras märkning samt efterlevnaden av bestämmelserna om användning av redskap. Vid inspektionerna övervakades särskilt att redskapen var korrekt märkta och att användningen uppfyllde de tillämpliga kraven.

Under rapportåret genomförde NTM-centralen i Egentliga Finland i samarbete med Gränsbevakningsväsendet inspektioner av cirka 20 ryssjor till havs. De brister som konstaterades vid inspektionerna gällde märkningen av redskapen. Samtidigt konstaterades att det inte är möjligt att verifiera att samtliga krav som gäller användningen av redskap uppfylls med sedvanliga kontrollmetoder. Exempelvis kunde det inte på ett tillförlitligt sätt fastställas om push up-ryssjor var stängda utan särskilda tekniska hjälpmedel.

Vid inspektioner i hamnar och i samband med landning ägnades särskild uppmärksamhet åt fångsternas artsammansättning, riktigheten i artfördelningen, uppskattningen av fångstmängderna samt överensstämmelsen mellan landningsuppgifterna och de rapporterade uppgifterna. Syftet med inspektionerna var att säkerställa att fångsterna rapporterades korrekt och att kvotuppföljningen grundade sig på tillförlitlig och aktuell information.

Inspektionerna av landningarna var särskilt viktiga när det gällde pelagiska arter, eftersom fångstmängderna var stora och landningsverksamheten koncentrerad till ett relativt begränsat antal hamnar. Särskild uppmärksamhet ägnades åt att säkerställa att bestämmelserna om vägningsjournaler efterlevdes samt åt att stödja aktörerna i deras arbete med hjälp av nya verktyg. Landningarna inom kustfisket var däremot mer utspridda, vilket ökade de praktiska utmaningarna för kontrollen och underströk betydelsen av en ändamålsenlig inriktning av kontrollåtgärderna.

Fartygsinspektioner i vissa finländska hamnar.

Hamn	2023	2024	2025
Kaskö	1	2	6
Kasnäs	19	12	8
Räfsö	8	9	6
Tuomarainen	14	18	24
Nystad	18	25	16
Kello (Kiviniemi)	37	50	37

Vid marknadskontroller och marknadsinspektioner övervakades förstahandsförsäljningen av fiskeriprodukter, utsläppandet av produkter på marknaden, tillhörande handlingar samt överensstämmelsen mellan uppgifterna och övrigt kontrollmaterial. Inspektionerna inriktades särskilt på uppgifter om produkternas ursprung, fångstrapportering, art, mängd och spårbarhet.

Syftet med marknadskontrollen var att säkerställa att de fiskeriprodukter som släpptes ut på marknaden uppfyllde gällande lagstiftningskrav och att uppgifterna var förenliga med de uppgifter som rapporterats vid landning, transport och förstahandsförsäljning.

Vid kontroller och inspektioner av transportfordon granskades handlingar som hänförde sig till transport av fiskeriprodukter, spårbarheten hos de transporterade partierna samt överensstämmelsen mellan transportuppgifterna och uppgifterna i övriga kontrollsystem. Vid inspektionerna säkerställdes att transporterna uppfyllde de tillämpliga kraven och att de transporterade partierna på ett tillförlitligt sätt kunde kopplas till rapporterade uppgifter om landning och förstahandsförsäljning.

Kontrollen av transporter kompletterade den kontroll som genomfördes i hamnar och på marknaden och bidrog till transparensen i hela leveranskedjan.

Kontroller och inspektioner av fritidsfiske till havs är huvudsakligen inriktade på övervakningen av att den nationella lagstiftningen följs. Gränsbevakningsväsendet registrerade sammanlagt 1 261 inspektioner av fritidsfiske år 2025. Inom GFP-kontrollen är syftet med inspektionerna att säkerställa att tillämpliga begränsningar, förbud och andra skyldigheter följs i den utsträckning som rekreationsfisket omfattas av unionens kontrollsystem.

5. Överträdelser och allvarliga överträdelser

Typ av Överträdelse	Rättslig grund	Person	Uppföljnings-åtgärder	Prickar	Status	Antal
Allvarlig överträdelse	Förordn. 1224/2009, artikel 90.3.c	Fysisk person			Oavgjord	19
Allvarlig överträdelse	Förordn. 1005/2008, artikel 3.1.a	Fysisk person			Oavgjord	1
Överträdelse	Förordn. 2016/1139, artikel 13.1	Fysisk person			Oavgjord	5
Överträdelse	Förordn. 1224/2009, artikel 14	Fysisk person			Oavgjord	2
Överträdelse	Förordn. 404/2011, artikel 13	Fysisk person			Oavgjord	1
Överträdelse	Förordn. 1224/2009, artikel 63	Juridisk person			Oavgjord	15
Överträdelse	Förordn. 1224/2009, artikel 24	Fysisk person			Oavgjord	63
Överträdelse	Förordn. 1224/2009, artikel 15	Fysisk person			Oavgjord	1
Överträdelse	Förordn. 1224/2009, artikel 23	Fysisk person			Oavgjord	2
Överträdelse	Lag 1188/2014, 20 a §	Fysisk person			Oavgjord	2
Överträdelse	Lag 1188/2014, 21 §	Fysisk person			Oavgjord	13
Överträdelse	Lag 1188/2014, 22 §	Fysisk person			Oavgjord	46
Överträdelse	Lag 1188/2014, 23 §	Fysisk person			Oavgjord	3
Överträdelse	Lag 1188/2014, 24 §	Fysisk person			Oavgjord	1

Exempel på nationell lagstiftning i Finland

Nationellt genomförande och kontroll av den gemensamma fiskeripolitiken

Lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016)

Lag om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014)

Statsrådets förordning om den anmälan om misstänkta överträdelser och misstänkta allvarliga överträdelser som ska ges till Landsbygdsverket (1442/2014)

Kvotsystem, fiskebegränsningar och landningshamnar

Statsrådets förordning om ett kvotsystem för det kommersiella fisket (1050/2016)

Statsrådets förordning om begränsningar i laxfisket (236/2017)

Statsrådets förordning om begränsning av trålfiske efter strömming och vassbuk till ett kvotområde per fiskeresa (368/2020)

Statsrådets förordning om vissa tillåtna landningshamnar för fiskfångster (719/2019), ändrad genom förordningarna 752/2020 och 460/2021

Statsrådets förordning om nationella fiskebestämmelser för Torne älvs fiskeområde (436/2011), ändrad bland annat genom förordningarna 237/2017 och 237/2025

Regler om fartygsregister

Lag om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs (690/2010)

Statsrådets förordning om den maximala storleken på de fartygsgruppsspecifika registreringsutrymmena (296/2014)

Allmän nationell fiskelagstiftning

Fiskelag (379/2015)

Statsrådets förordning om fiske (1360/2015)

Lag om Finlands ekonomiska zon (1058/2004)

Lag om rätt till allmänna vattenområden (204/1966)

Bestämmelser om myndighetsorganisationen och Åland

Statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret för närings-, trafik- och miljöcentralerna (1373/2018)

Republikens presidents förordning om Gränsbevakningsväsendets uppgifter på Åland (255/2024)

Republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter som gäller överträdelser av reglerna inom Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (308/2017)

Exempel på lagstiftning och beslut inom landskapet Åland

Landskapslag (2015:49) om verställighet av den gemensamma fiskeripolitiken inom den Europeiska unionen

Landskapslag (2015:48) om tillämpning i landskapet Åland av bestämmelser i rikslagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken

Landskapsförordning (2017:69) om tillämpning på Åland av statsrådets förordning om den anmälan om misstänkta överträdelser och misstänkta allvarliga överträdelser som ska ges till Landsbygdsverket

Landskapsförordning (2023:4) om laxfångst i förtjänstsyfte

Landskapsförordning (2015:50) om register för fiskerinäringen

Ålands landskapsregerings beslut om tillåtna landningsplatser för fiskfångster (ÅLR 2024/5012)

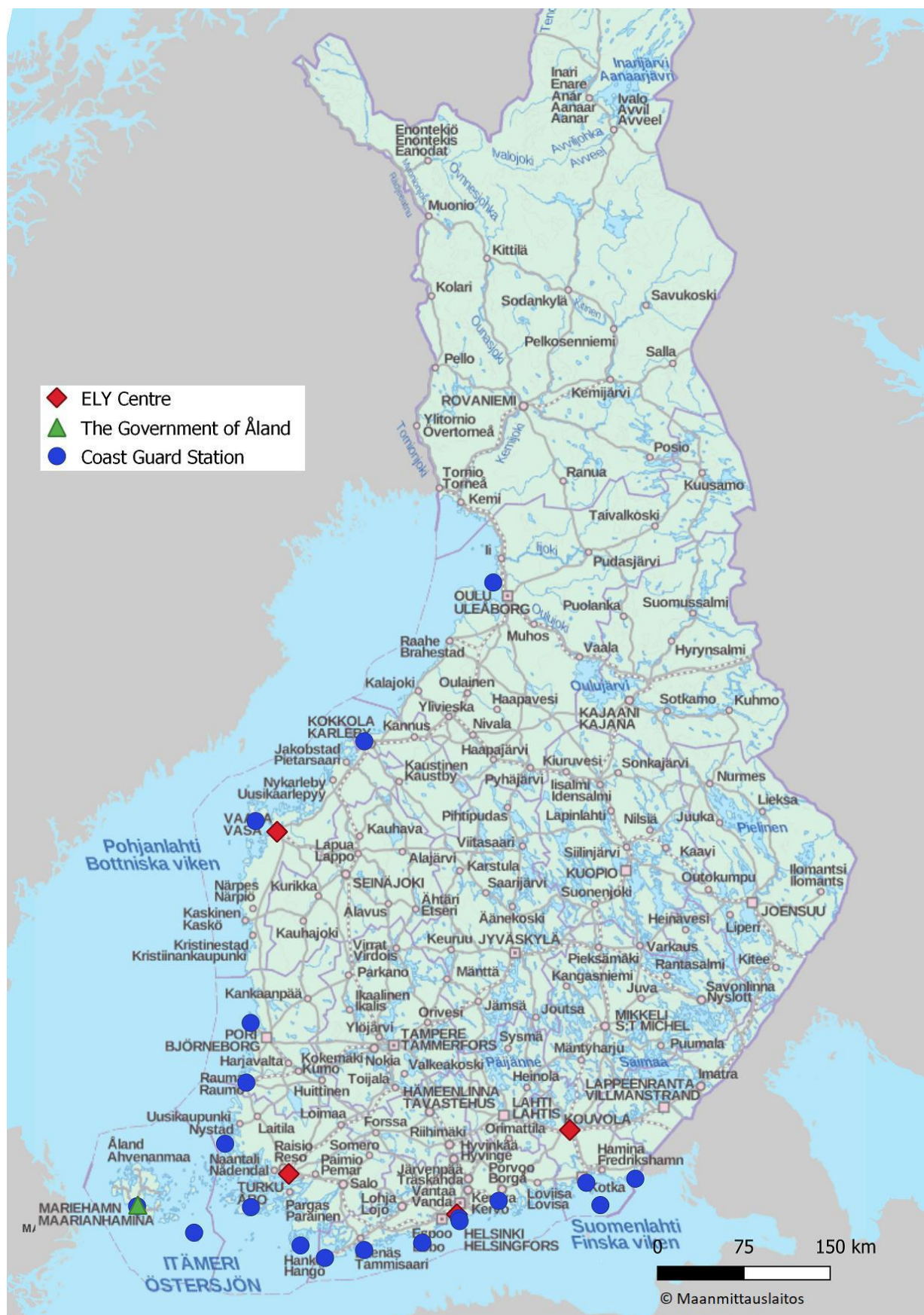
Allmän åländsk lagstiftning

Landskapslag (1956:39) om fiske i landskapet Åland

Landskapsförordning (1957:35) angående verkställighet av landskapslagen om fiske

Landskapsförordning (1995:44) om yrkesfiske

Fiskerikontrollmyndigheternas lokalisering i havsområdet

ICES-delområden och statistikrutor i Östersjön

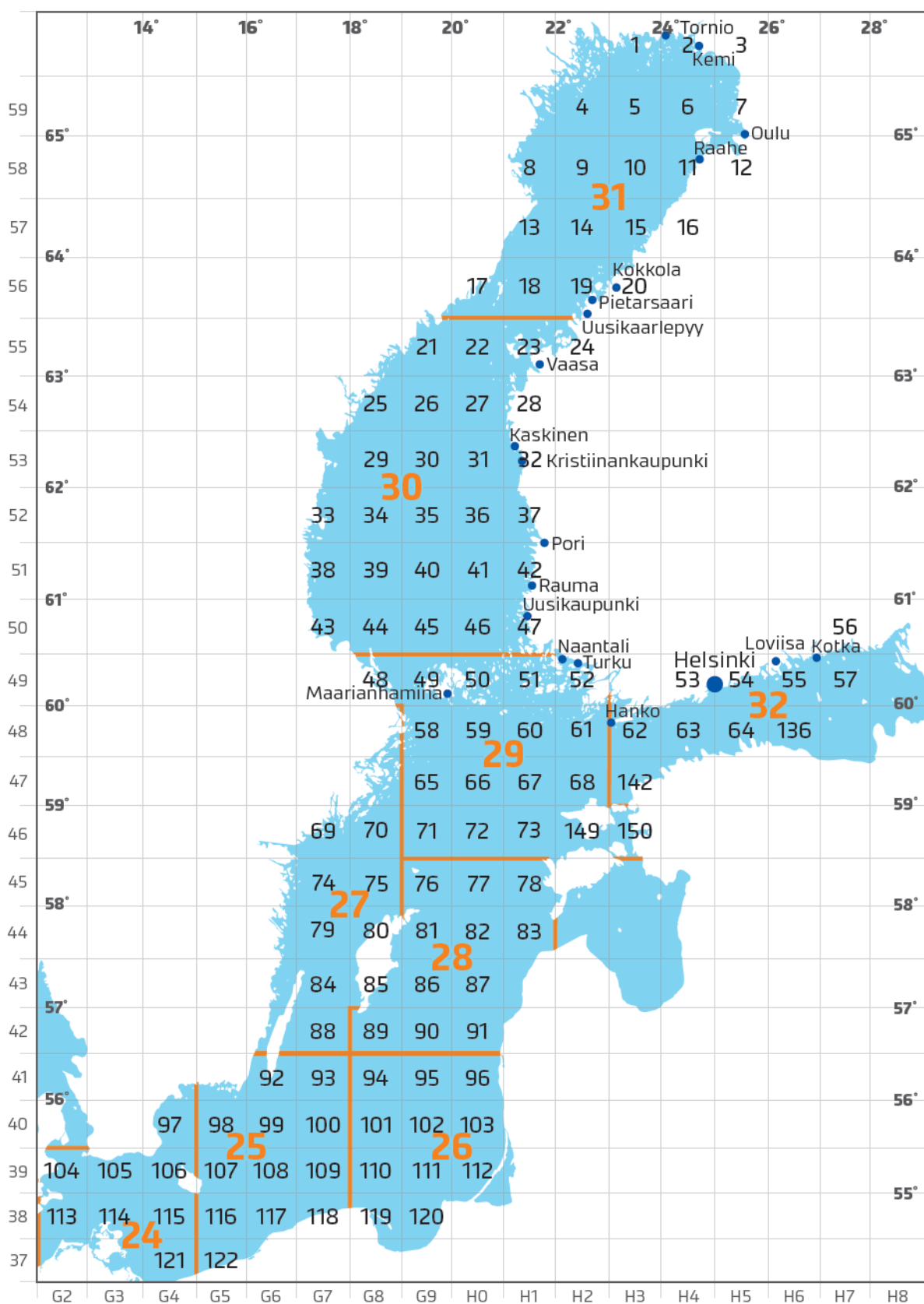

Bild: Naturresursinstitutet

Referenser

¹ [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar \(EG\) nr 1954/2003 och \(EG\) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar \(EG\) nr 2371/2002 och \(EG\) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG](#)

² [Rådets förordning \(EG\) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i unionen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna \(EG\) nr 847/96, \(EG\) nr 2371/2002, \(EG\) nr 811/2004, \(EG\) nr 768/2005, \(EG\) nr 2115/2005, \(EG\) nr 2166/2005, \(EG\) nr 388/2006, \(EG\) nr 509/2007, \(EG\) nr 676/2007, \(EG\) nr 1098/2007, \(EG\) nr 1300/2008, \(EG\) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna \(EEG\) nr 2847/93, \(EG\) nr 1627/94 och \(EG\) nr 1966/2006](#)

³ [Kommissionens genomförandebeslut \(EU\) 2018/1986 om inrättande av särskilda kontroll- och inspektionsprogram för vissa fiskerier och om upphävande av genomförandebesluten 2012/807/EU, 2013/328/EU, 2013/305/EU och 2014/156/EU](#)

⁴ [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2016/1139 om upprättande av en flerårig plan för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som nyttjar dessa bestånd, om ändring av rådets förordning \(EG\) nr 2187/2005 och om upphävande av rådets förordning \(EG\) nr 1098/2007](#)

⁵ [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2023/2842 om ändring av rådets förordning \(EG\) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar \(EG\) nr 1967/2006 och \(EG\) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordningar \(EU\) 2016/1139, \(EU\) 2017/2403 och \(EU\) 2019/473 vad gäller fiskerikontroll](#)

⁶ [Kommissionens genomförandeförordning \(EU\) 2025/2196 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning \(EG\) nr 1224/2009 vad gäller tillträde till vatten och resurser, kontroll av fiske, övervakning, inspektion och verkställighet, avdrag från kvoter och fiskeansträngning, data och information, och om upphävande av kommissionens genomförandeförordning \(EU\) nr 404/2011](#)

⁷ [Kommissionens delegerade förordning \(EU\) 2025/1766 om komplettering av rådets förordning \(EG\) nr 1224/2009 genom fastställande av regler om kontroll av fiske och om övervakning och inspektion av fiskeverksamhet, verkställighet och efterlevnad](#)

⁸ [Kommissionens genomförandeförordning \(EU\) nr 404/2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning \(EG\) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs](#)